

Zöldségeket beszélünk?

A klímadiskurzus hatása a nyelvünkre

Kovács-Magosi Orsolya
Klímapolitikai Intézet
omagosi@mcc.hu

Első Országos Interdiszciplináris
Éghajlatváltozási Tudományos Konferencia
2021. április 12-15.

**KLÍMAPOLITIKAI
INTÉZET**

"A környezetet, amelyet megtapasztalunk, egy konstrukció. Annak az eredménye, ahogy a bennünket körülvevő világról beszélünk."

James Cantrill & Christine Oravec (1996)

Ahogy a környezetéről beszélünk, befolyásolja, hogy:

1

Hogyan észleljük azt és magunkat;

2

Hogyan határozzuk meg a kapcsolatunkat a természetes környezettel.

klímaszorongás

ökogysz klímakatasztrófa

SZORONGÁS

klímatagadó

klímaalarmizmus

Greta-jelenség

Agenda

I. A kutatásról általánosságban

A kutatás relevanciája, újszerűsége és célja

II. Elméleti megalapozottság

A nyelvi keretezésről általánosságban

III. A kutatási kérdések és hipotézisek

IV. Módszerek

A médaelemzés bemutatása

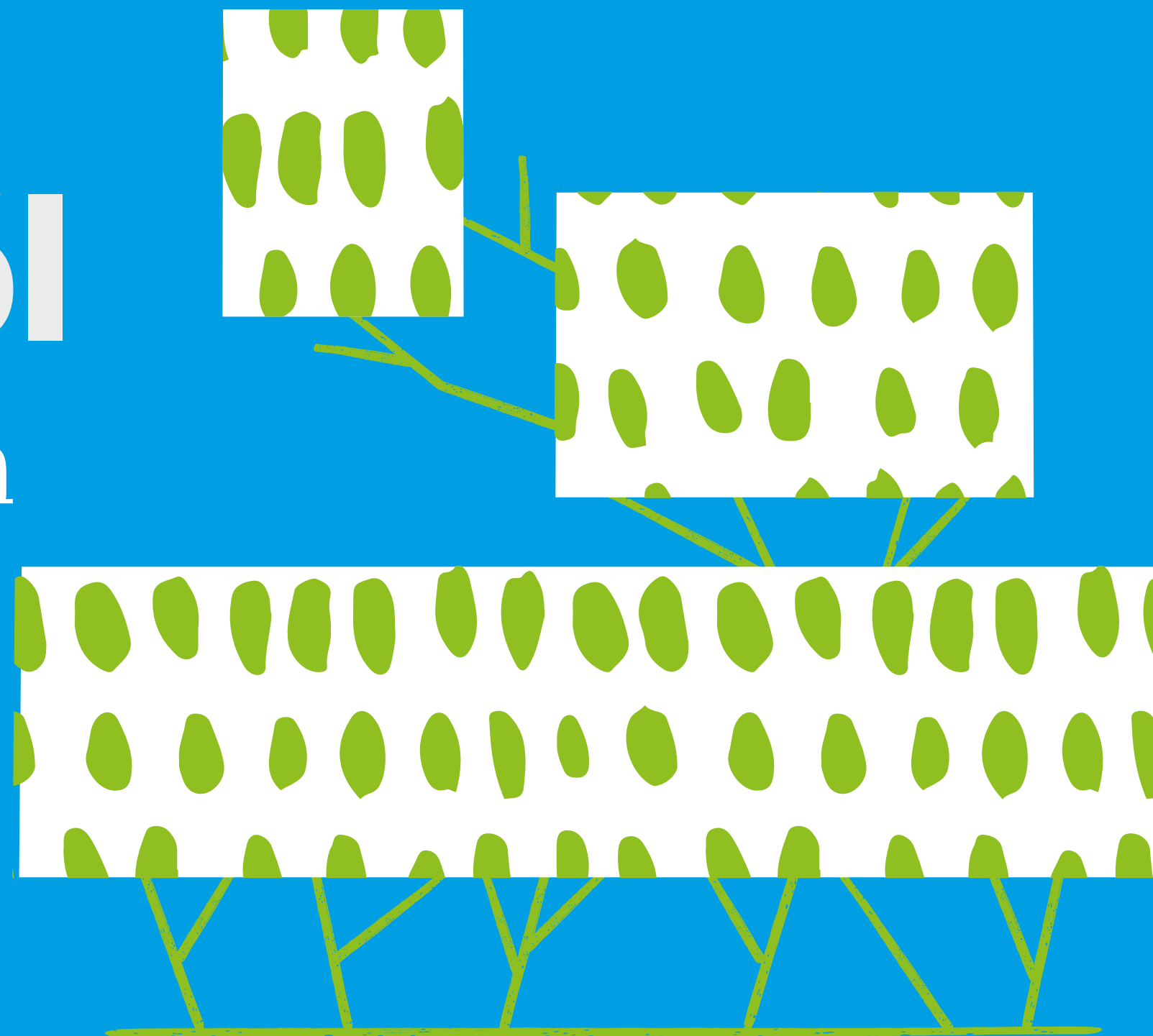
V. Eredmények

Részletes ismertető

VI. Diskusszió és kitekintés

A kutatás további tervezett lépései

I. A kutatásról általánosságban

I. A kutatásról

általánosságban

1

Relevancia: a környezetvédelem és ezen belül is a klímaváltozás a XXI. század egyik döntő társadalmi-gazdasági kihívása, amely erőteljes globális (és lokális) válaszok nélkül visszafordíthatatlan következményekkel járhat (IPCC Report, 2020:2). Kevesett kutatott terület azonban az, hogy mindez hogyan tükröződik a nyelvünkben? Hogyan alkalmazkodik egyáltalán a nyelv ahhoz, hogy leírja ezt a jelenséget?

2

Újszerűség: jelen kutatás egy többlépcsős vizsgálat része, amely még nem került feltárássra a magyar tudományos szakirodalomban.

3

Cél: feltérképezni a magyar médiában megjelent környezeti változásokhoz kapcsolódó szókészletet és ezek alapján leírni jelenlegi trendeket.

II. Elméleti megalapozottság

Nyelv és gondolkodás viszonya

A nyelvészet egyik legnagyobb kérdése, hogy a gondolkodás hat-e a nyelvünkre vagy a nyelv határozza meg, miről hogyan gondolunk? - Kísérlet a spanyol és angol beszélők közti különbségek bemutatására a szemtanúk emlékezetéről (Fausey&Boroditsky, 2010).

Nem mindegy, hogyan írjuk le a valóságot és milyen elemekkel váltjuk azt fel: klímaváltozás helyett klímavész helyzet? (Guardian, 2019)

Milyen címkéket aggatunk rá egy jelenségre, milyen szaliens elemeket emelünk ki abból?

A nyelvvel folyamatosan keretezünk (Goffman, 1984), amely egyúttal korlátoz is bennünket.

Nagyon fontos hogy hívunk egy adott dolgot, mert az meghatározza az arról való gondolkodásunkat.

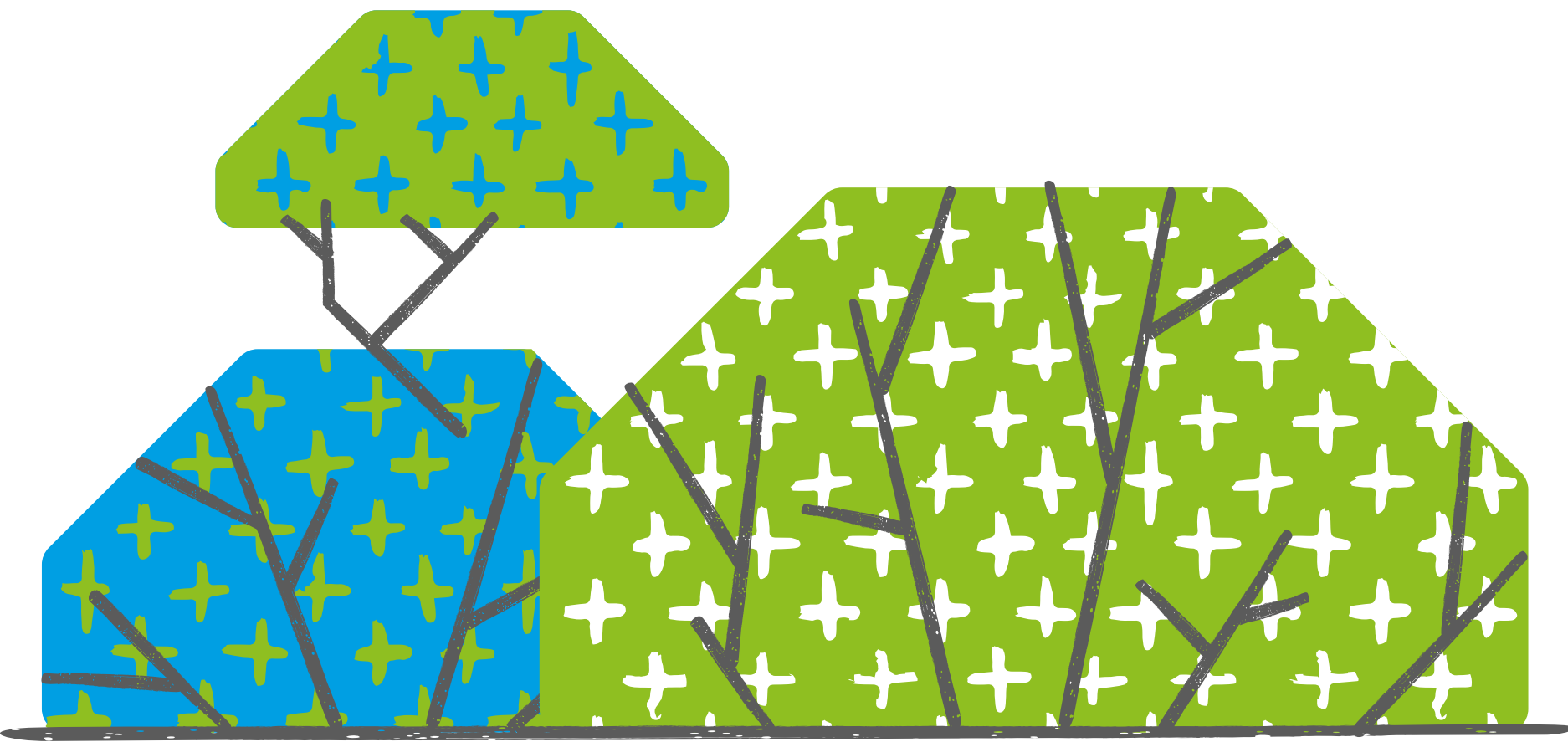
III. A kutatási kérdések és hipotézisek:

- K1** Milyen kifejezések léteznek és ismertek a természetes környezet változásával kapcsolatban a magyar médiában?
- K2** Számszerűsítve hogyan jelennek meg ezek a kifejezések?
- H1** A klímadiskurzusban megjelenő szavak nem csak a tudományos és szaknyelvet gazdagították, hanem erőteljesen tematizálták a magyar sajtónyelv egészét.
- H2** A negatív töltetű szavak, mint „klímavészhelyzet” és „klímakatasztrófa” a baloldali hírportálokon jelennek meg leginkább.

IV. MÓDSZEREK

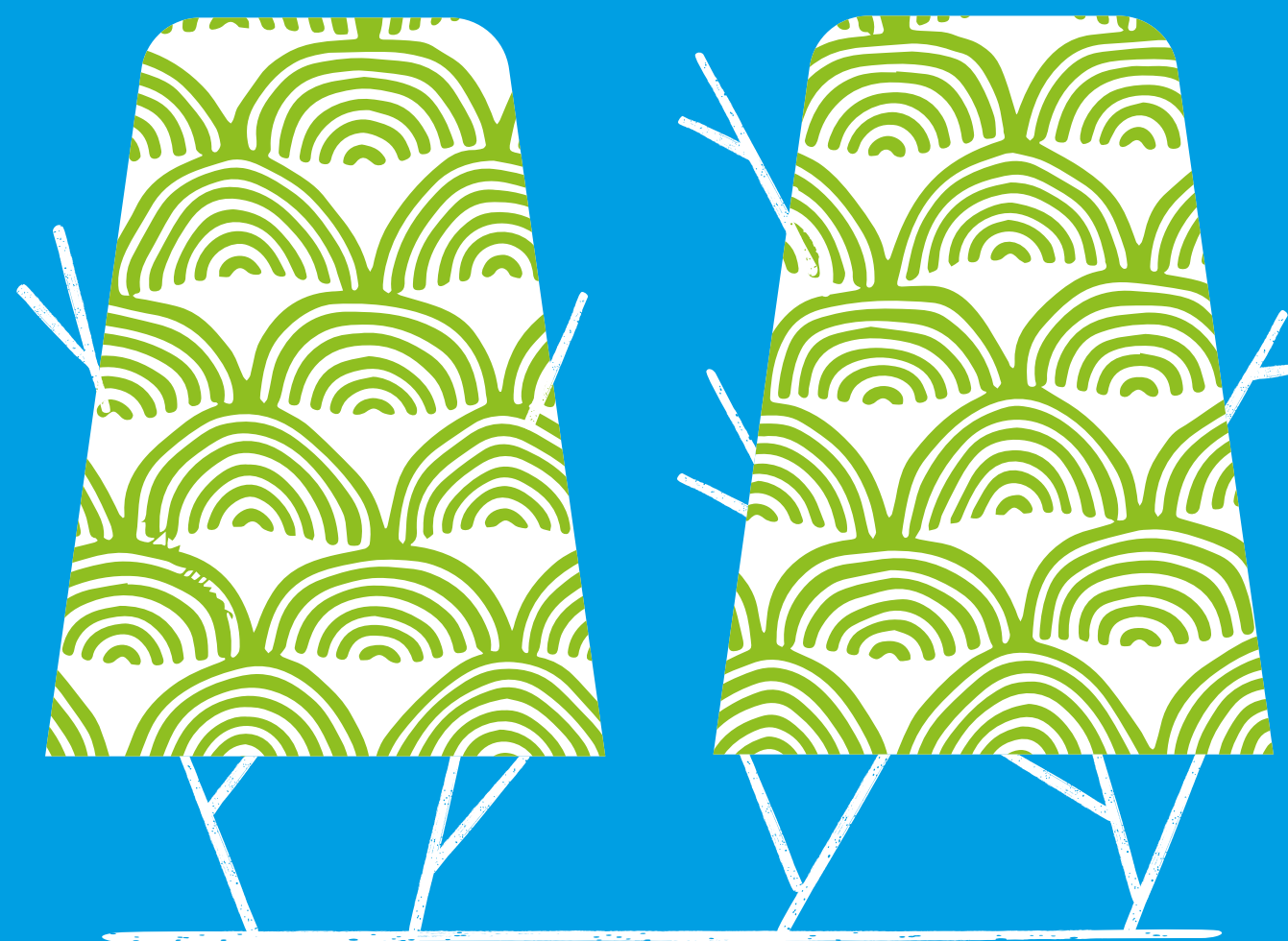
Médiaelemzés

- Korpusz: **Observer Budapest Kft.** rendszerezett adatbázisa;
- Lefedettség: több mint 350 nyomtatott sajtótermék, 900 online médium és 25 rádió és TV csatorna.
- Elemzett időszak: 2018. jan.1. - 2020. dec. 31. között.

V. EREDMÉNYEK

ismertetése

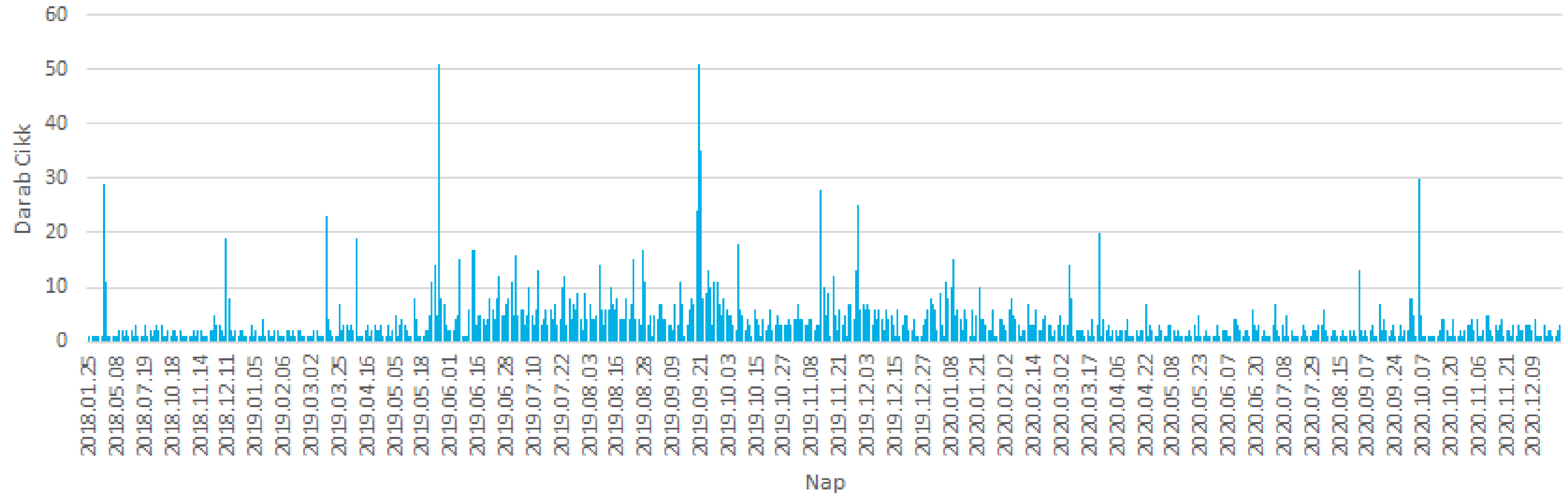

A magyar médiában megjelenő kifejezések 2018-2020 között:

környezetvédelem	12 389	klímakatasztrófa	2 506
klímaváltozás	76 969	klímavészhelyzet	2 455
szén-dioxid kibocsátás	20 075	Párizsi Egyezmény	1 463
fenntarthatóság	23 661	klímasztrájk	595
globális felmelegedés	20 675	klímaszorongás	387
biodiverzitás	8 762	klímabajnok	330
(Greta Thunberg)	4 375	klímatagadó	70
klímaválság	3 320	ökogyász	16

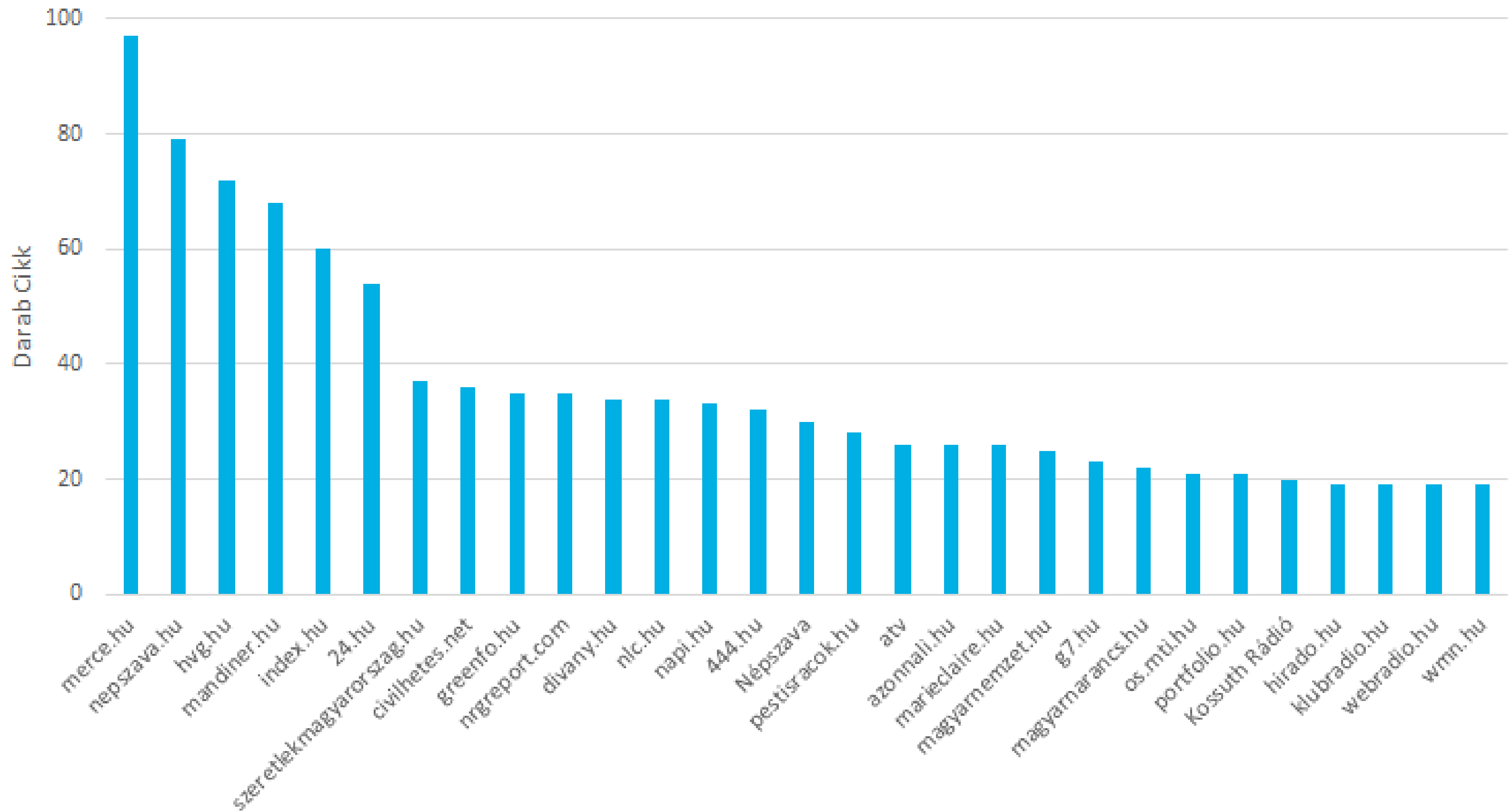
"Klímakatasztrófa" a magyar médiában

"Klímakatasztrófa" gyakoriságának eloszlása a magyar online médiában 2018 - 2020

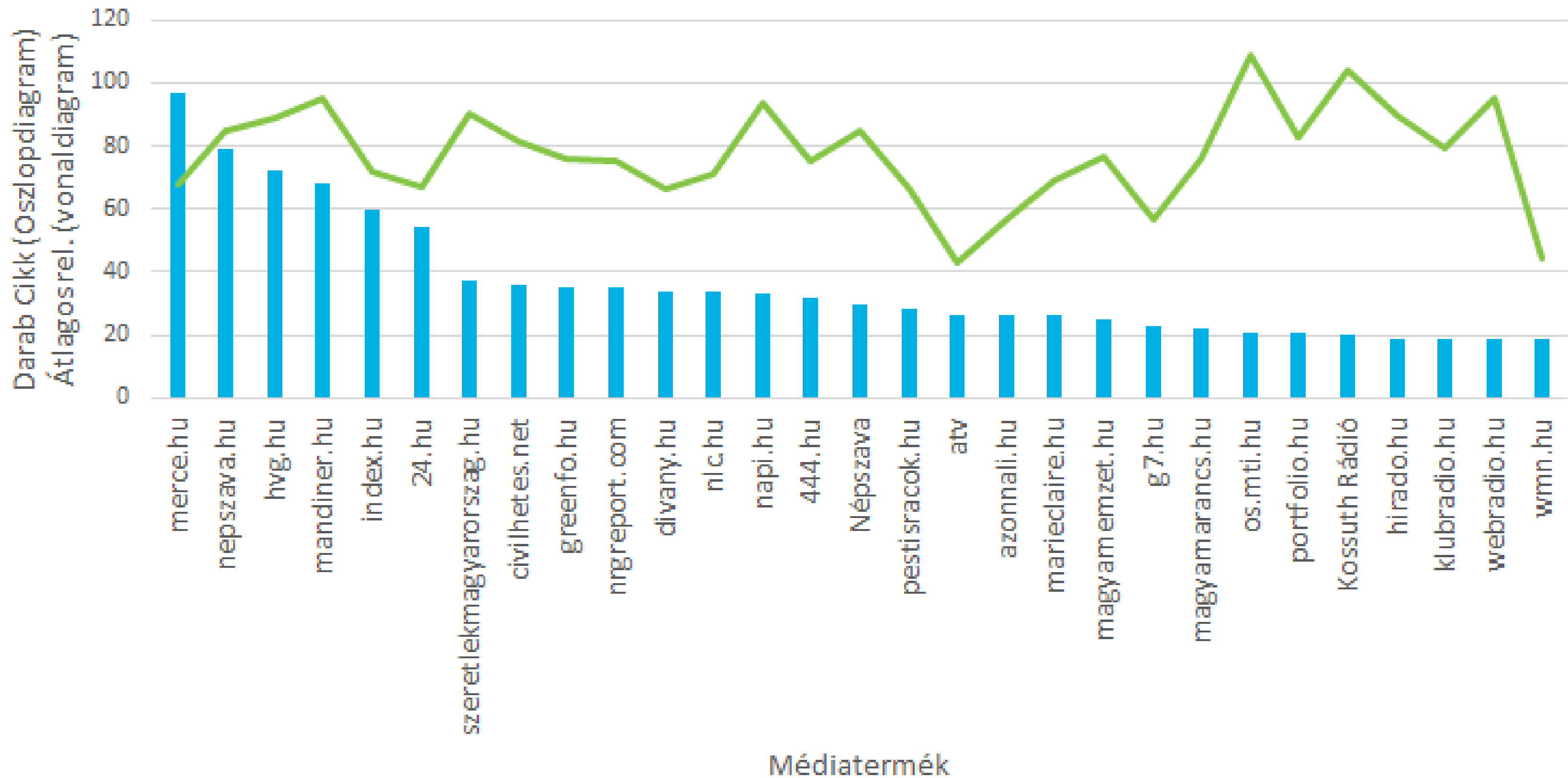
1. ábra

"Klimakatasztrófa" cikk top előfordulási helye 2018-2020

5. ábra Média

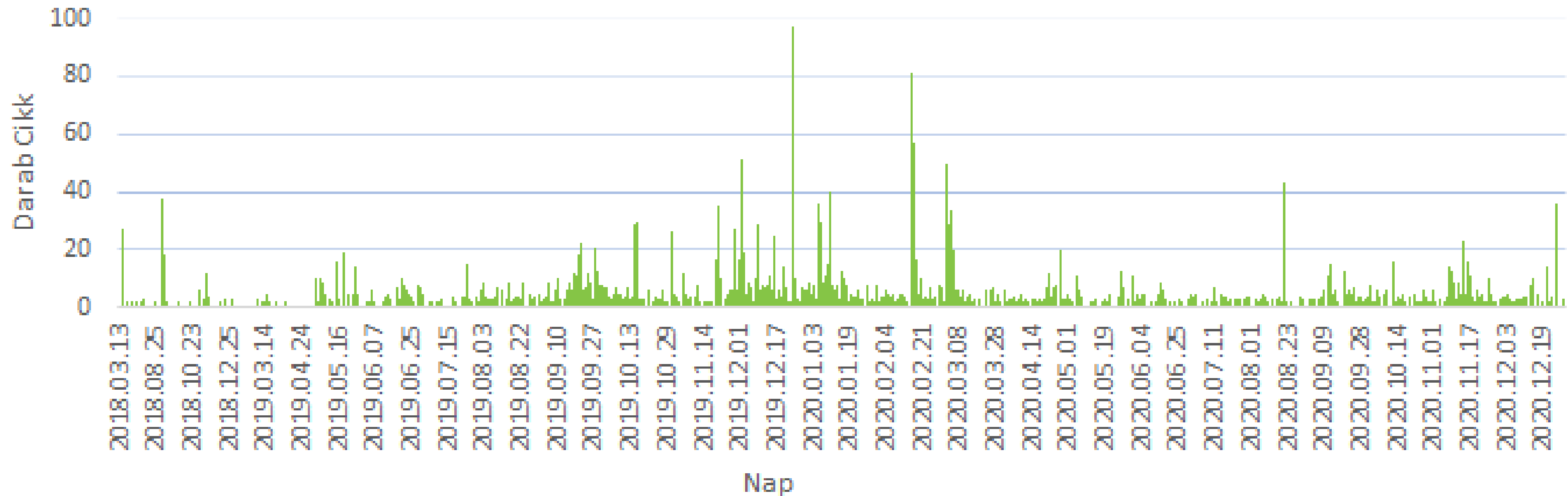
"Klímakatasztrófa" átlagos relevanciája a top 30 média esetében 2018-2020

6. ábra

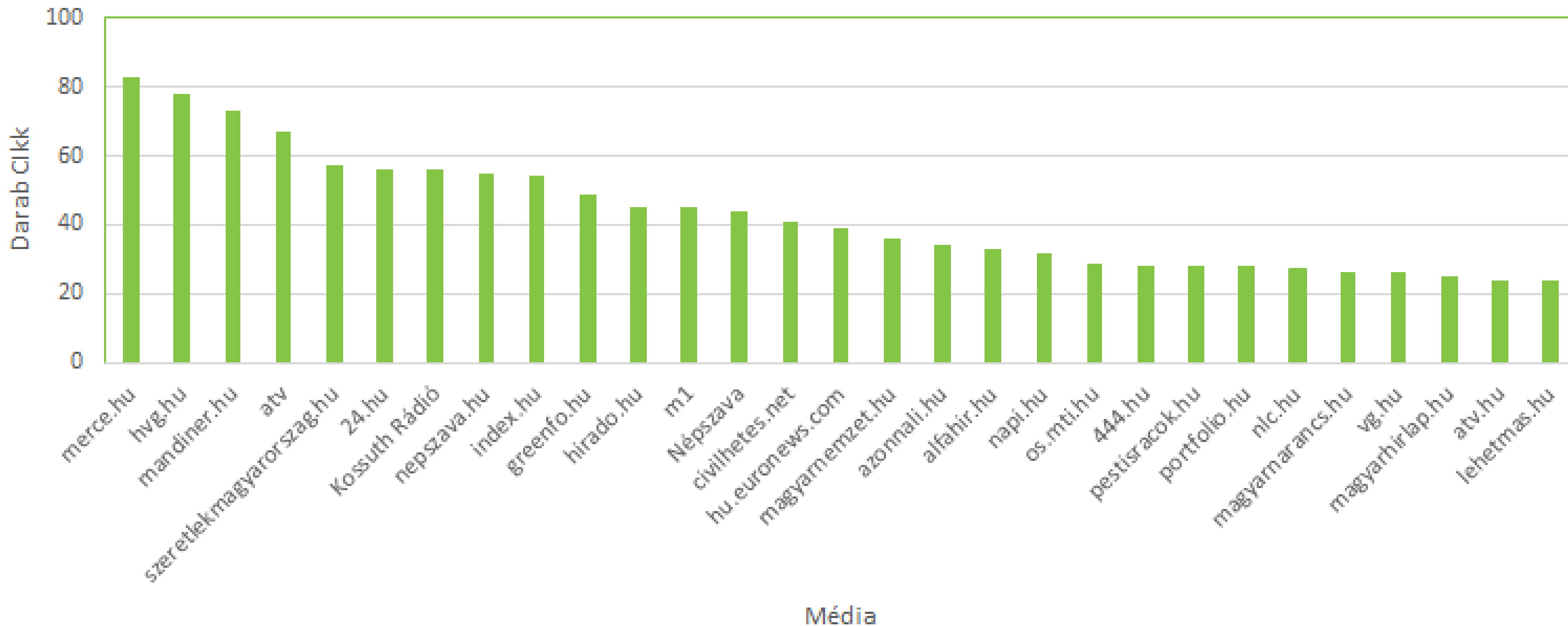
"Klímaválság" a magyar médiában

"Klímaválság" gyakoriságának eloszlása a magyar online médiában 2018 - 2020

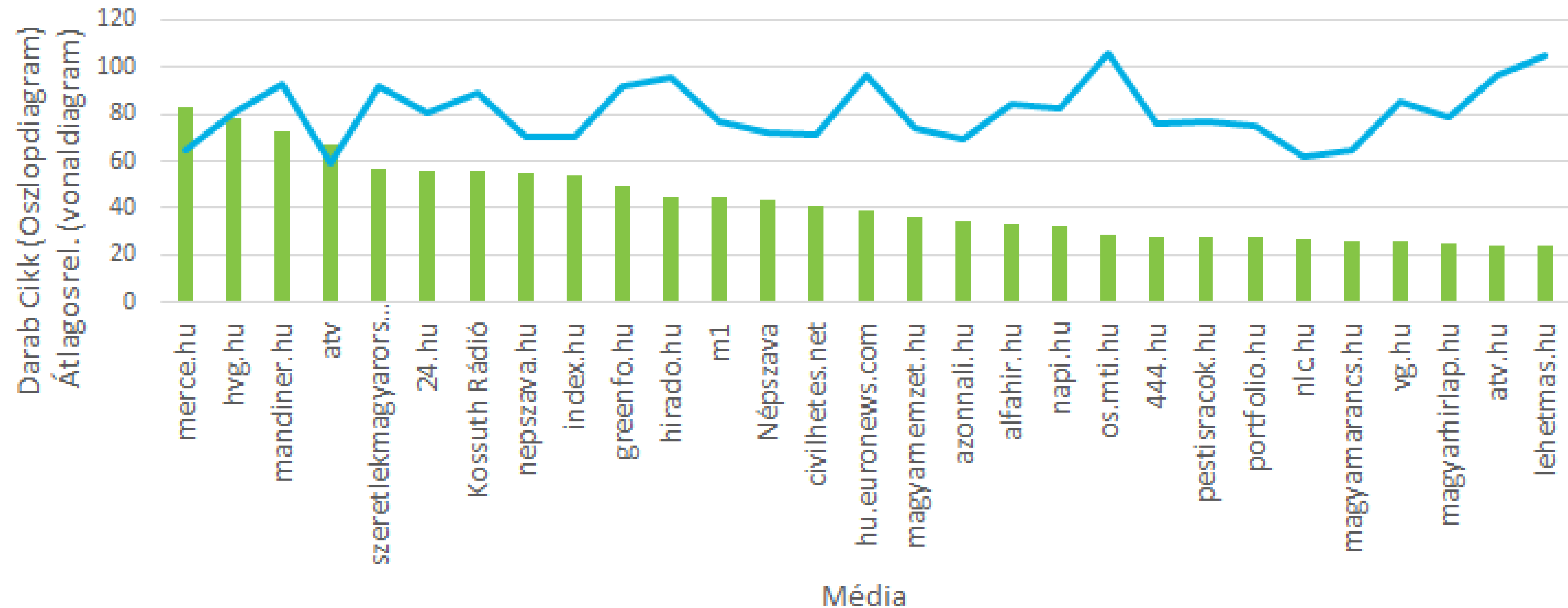
4. ábra

"Klímválság" cikk top előfordulási helye 2018-2020

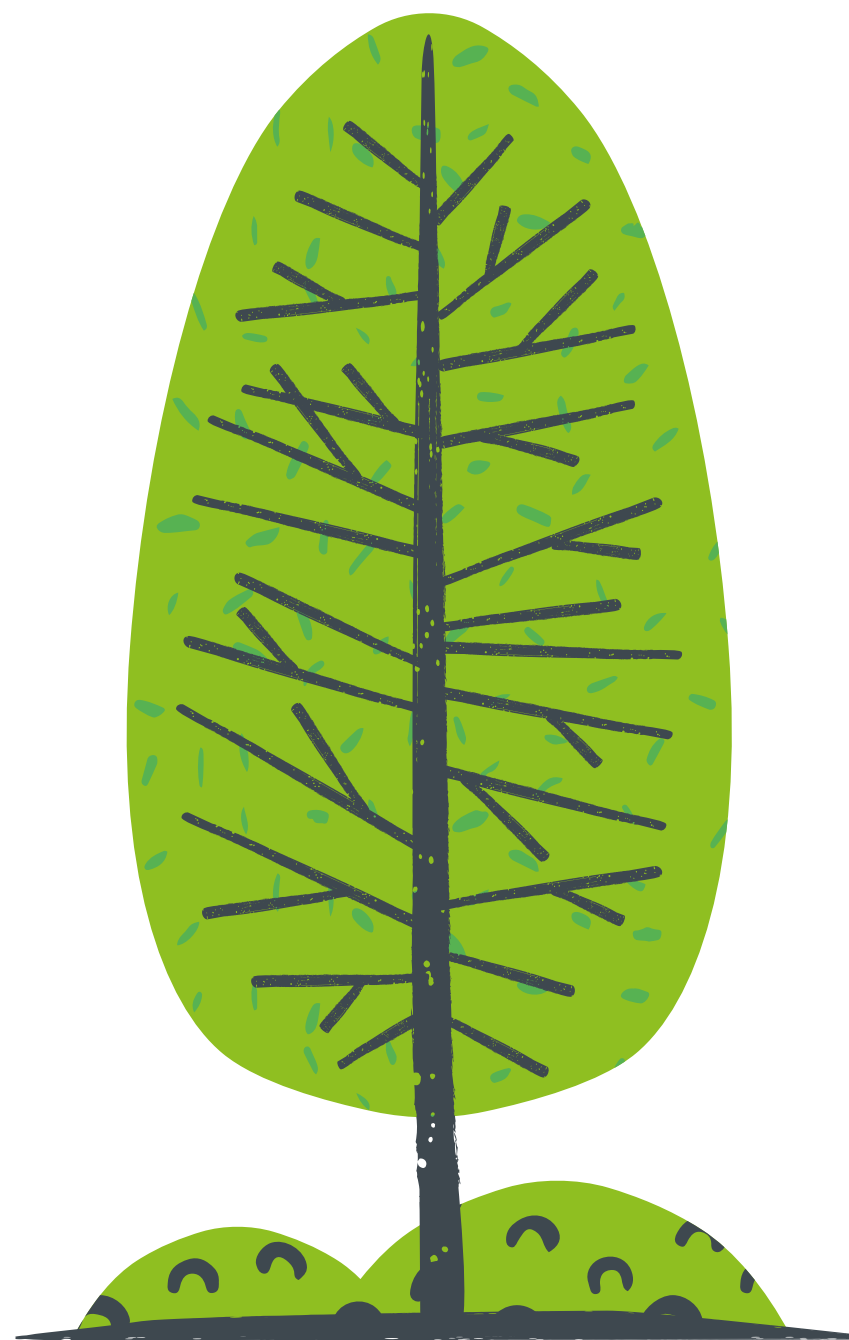

5. ábra

"Klímavétség" átlagos relevanciája a top 30 média esetében 2018-2020

6. ábra

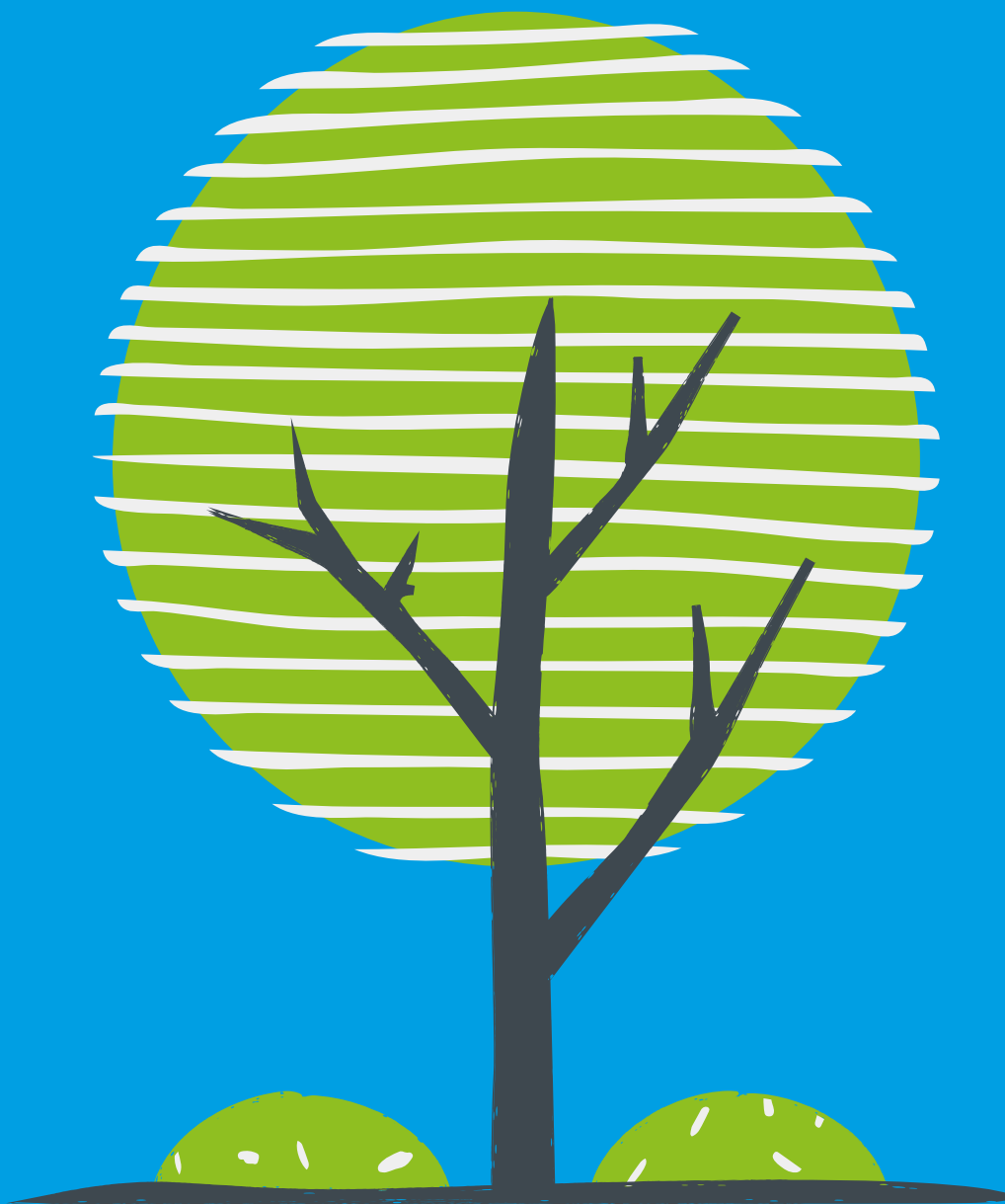
- K1:** ✓ Milyen kifejezések léteznek és ismertek a természetes környezet változásával kapcsolatban a magyar médiában?
- K2:** ✓ Számszerűsítve hogyan jelennek meg ezek a kifejezések?
- H1** ✓ A klímadiskurzusban megjelenő szavak nem csak a tudományos és szaknyelvet gazdagították, hanem erőteljesen tematizálták a magyar médiát is.
- H2** ✓ Jellemzően baloldali médiumok hasábjain jelennek meg az olyan negatív töltetű szavak, mint a klímaválság és klímakatasztrófa, azonban ezeket leginkább a magyar politikai elit tagjai terjesztik el, akikről a legtöbb sajtóorgánus cikkezik.

Diszkusszió és kitekintés

További tervezett lépések:

- 1** Tartalomelemzés és a szavak kontextusának feltérképezése: az adott szavak milyen környezetben hangzanak el?
- 2** Kérdőíves felmérés: attól függően, hogy mit használunk a nyelvben, mennyire válunk környezettudatossá?
- 3** Vizuális kommunikáció, vizuális keretek.
- 4** Médiakeretek és diskurzusok.

Köszönöm a figyelmet!

omagosi@mcc.hu

▷ klimapolitika@mcc.hu

▷ <https://klimapolitikaiintezet.hu/>

▷ <https://www.facebook.com/klimapolitikaiintezet/>

**KLÍMAPOLITIKAI
INTÉZET**

